

EVEN PARKEREN

Een gereformeerde kerk (na vijftig jaren)

C.J. de Ruijter

Is het mogelijk om een balans op te maken van vijftig jaar? Wie overziet het lief en leed van zoveel jaren, gedeeld door een paar honderd zusterkerken? Toch werd me gevraagd te beschrijven wat die vijftig jaar hebben opgeleverd. Natuurlijk is dat een onmogelijke opgave binnen een paar bladzijden. Ik heb zelf die vijftig jaren niet eens allemaal meegemaakt! Toch moet het mogelijk zijn een enkele hoofdlijn te trekken. Want we willen toch ook aan onze kinderen vertellen waarom we vrijgemaakt zijn. En dat moet ook kunnen zonder dat je er een diepe duik in de geschiedenis voor hoeft te nemen. Daarom probeer ik die vijftig jaar zo eenvoudig mogelijk samen te vatten. M.i. kan dat heel goed in de drie woorden die boven dit artikel staan. Want dat is naar mijn overtuiging wat vijftig jaar Vrijmaking hebben opgeleverd: een gereformeerde kerk.

En dat is een geschenk om dankbaar voor te zijn. De strijd rond 1944 en de jaren daarna hadden dat als inzet. We willen helemaal niet iets nieuws beginnen. We moeten gereformeerde kerk blijven. Dat is de manier om de rijkdom van de kerk niet te verspelen. Ik werk dat heel kort naar vijf kanten uit.

Mijn Heiland doet wat Hij belooft

Eigenlijk was dat het punt waar het om draaide in 1944: de betrouwbaarheid van Gods belofte. De doop is teken en zegel van Gods belofte. Daar kun je je leven op bouwen. Er kwamen synodebesluiten die dat ondermijnden. En toen kwam er bezwaar. Toen hebben we gestreden om de betrouwbaarheid van wat God belooft. En die strijd heeft bevrijdend gewerkt. Dat is het wonder van die vijftig jaar, dat de belofte van God het fundament van de kerk is gebleven. Dat is bij alle reformaties van de kerk zo geweest, dat men weer terugkeerde naar wat God belooft. Daar alleen vinden wij houvast. Daar alleen bouwt de kerk haar geloof op. En dat is het geschenk van de afgelopen vijftig jaar, dat we door God bewaard zijn in het vertrouwen op wat Hij zegt.

Voor mij komt dat heel duidelijk uit als er een kindje gedoopt wordt in de kerk. We zingen dan vaak uit Ps. 105: 'God zal zijn waarheid nimmer krenken. Wat Hij beloofd heeft, blijft van kracht.' Dan zie je hoe de gemeente haar kracht zoekt in wat God belooft. En dat gaat met dat gedoopte kindje mee. Zo ben ik zelf in een vrijgemaakte kerk gedoopt en opgegroeid. In opvoeding en op catechisatie kwam dat telkens terug: jij leeft met de belofte van Christus. Bouw daar je leven op. Want je Heiland doet wat Hij belooft.

Gods Woord is betrouwbaar

Je kunt je leven bouwen op wat God zegt. Maar dat is natuurlijk veel breder dan wat bij je doop te horen is. Bij je doop klinkt Gods ja aan jouw adres. Maar om de draagwijdte daarvan te kennen, heb je meer nodig. Je krijgt er zelfs een hele Bijbel voor. Wat is het belangrijk om dan te weten dat die Bijbel Gods betrouwbare Woord is.

Want alle kerken hebben de Bijbel. Maar ze buigen lang niet allemaal onvoorwaardelijk voor wat God zegt in de Bijbel. In de vrijgemaakte kerk hebben we mogen zien hoe heilzaam het is, om dat gezag van Gods Woord te erkennen. Helaas hebben we ons daarbij soms behoorlijk moeten afzetten tegen meningen die in de synodale kerken opkwamen rond het gezag van de Bijbel. Maar het resultaat van die confrontatie was wel steeds, dat we opnieuw gingen inzien dat er alleen maar toekomst is, als we dat uitgangspunt vasthouden: Gods Woord is betrouwbaar. Dat is ook echt gereformeerd.

Dat komt trouwens op een mooie manier in de praktijk heel duidelijk uit. Als wij onze mening over een bepaald onderwerp moeten formuleren, of we voeren ergens een discussie over, dan grijpen we haast automatisch naar de Bijbel. "Wat zegt de Bijbel er eigenlijk over?" Dat is een vaste vraag, die in je meningsvorming ook een geweldig houvast biedt. Vijftig jaar na de Vrijmaking is het een groot geschenk, dat we dat houvast nog steeds gezamenlijk hebben.

Ongetwijfeld is de prediking in dit opzicht heel belangrijk geweest. Week in week uit is op de kansel de gemeente steeds teruggebracht bij wat de Here zegt.

Aan God verbonden

Je zou dus kunnen zeggen dat typerend voor de vrijgemaakte kerk is, dat zij leeft van wat God te zeggen heeft. Op die manier wordt je leven natuurlijk sterk aan God verbonden. En daar is de afgelopen vijftig jaar onder ons ook veel aandacht voor geweest. We gebruiken daar vaak het woord 'verbond' voor. Met Gods verbond bedoelen we, dat God met zijn belofte ons leven binnenkomt en aan ons vraagt, dat wij ons geven aan Hem. Leven in Gods verbond betekent dat je leven

gekleurd wordt door liefde. Liefde die ontspringt in God, maar die ook wederzijds wordt, omdat je bij Hem wilt horen. Voor de jongere generatie lijkt het woord 'verbond' soms wel eens wat afgesleten. Maar de zaak waar het om gaat, blijft dezelfde: je bent aan God verbonden. Dat is een geschenk, dat bij Hem begint en dat heel je leven in beslag neemt. Als je dat meekrijgt in de kerk, ben je een rijk mens. Vandaar dat vrijgemaakten daar ook veel strijd voor over hadden. Hier moet je niet aan komen. Want dit is de schat van ons leven. Daarom geven we dat ook zo graag door aan de jongeren in de kerk. Want elke volgende generatie zou moeten zien, dat er veel op het spel staat met de vraag of de kerk echt gereformeerd is of niet.

Het leven is één

Als je echt aan God verbonden bent, zul je dat altijd kunnen merken. Als vrijgemaakten hebben we daarom veel nagedacht over de manier waarop je dat in de praktijk kunt uitwerken. En het is logisch dat daarbij ook allerlei aspecten van het dagelijkse leven aan de orde kwamen. Je bent immers niet alleen op zondag gereformeerd. Als je je leven bouwt op Gods belofte, dan geldt dat maandag en dinsdag ook.

En zo hebben vrijgemaakten geleerd om opnieuw verband te leggen tussen Gods doopbelofte en opvoeding en onderwijs. Men ging over tot het stichten van gereformeerde scholen. De eenheid van gezin, kerk en school in de verbondenheid aan God kon zo goed tot zijn recht komen. Overigens is dat sinds Calvijn al een gereformeerd uitgangspunt geweest.

Maar niet alleen werden eigen scholen opgericht. Ook politiek en maatschappelijk hebben we als vrijgemaakten geleerd activiteiten te ontwikkelen. En dat steeds vanuit de gedachte dat het leven één is. Rond de kerk ontwikkelde zich als het ware een kerkelijk erf, waar het kerkelijk leven een direct verlengstuk kreeg in maatschappelijk opzicht. De grens tussen kerk en erf was daarbij lang niet altijd even scherp. Maar wel kan duidelijk zijn, dat de kracht van al dit werk moest liggen in de verbondenheid aan God.

Kerk van Christus

Vrijgemaakten hebben veel aandacht voor de kerk. En dan ook met name voor de betrouwbaarheid van de kerk. Niet alle groepen die zich kerk noemen, hebben ook recht op die naam. Dat hebben we als gereformeerden trouwens al eeuwenlang beleeden in art. 27-29 NGB. Maar als vrijgemaakten hebben we daar ook extra aandacht voor gekregen.

Als je ziet wat op het spel staat, is dat ook niet verwonderlijk. Kerk zijn betekent dat je van Christus bent. En dat je in je optreden ook naar Hem verwijst. Daarom komt het er op aan betrouwbaar te zijn en waarachtig. Dat is de reden, waarom in de vrijgemaakte kerken regelmatig gesproken is over de ware kerk.

Soms is dat wel eens heel exclusief gedaan. Alsof er maar één kerk in Nederland echt recht had op die naam. Terecht is dat exclusieve spreken afgewezen. Maar daarmee vervalt nog niet de noodzaak om secuur te letten op de waarachtigheid van de kerk. Ook dat is een winstpunt van de afgelopen vijftig jaar. De betrouwbaarheid van de kerk heeft alles te maken met de betrouwbaarheid van Gods belofte.

Daarom is het geestelijk goed gezien, dat de vrijgemaakten veel aandacht aan de kerk besteed hebben. De strijd begon met de betrouwbaarheid van wat God belooft. In het verlengde daarvan zal altijd de betrouwbaarheid van de kerk ter sprake moeten komen. Wie dat laatste nalaat, belemmert zichzelf in de strijd om het eerste.

De strijd blijft

Eigenlijk is vijftig jaar maar een heel willekeurig moment om achterom te zien. Achteromzien is ook alleen maar verantwoord, als je tegelijk vooruit blijft zien. Want de strijd blijft. Laten we daar maar nuchter over zijn. Op al die vijf punten die ik genoemd heb, zie ik onder ons de vragen opnieuw opkomen. Daarom is er ook geen reden om behaaglijk achterover te leunen bij het opmaken van de balans van vijftig jaar.

De winst die God in die jaren gaf, is werkkapitaal voor de toekomst. Daarom is er veel aan gelegen, dat aan nieuwe generaties duidelijk wordt hoe rijk je bent in een echt gereformeerde kerk. Het is een wonder, dat God aan het eind van de twintigste eeuw daar nog zoveel ruimte voor geeft.

Voor de bespreking

Het lijkt me het meest nuttig de vijf genoemde punten (doopbelofte, schriftgezag, Gods verbond, gereformeerde organisaties, kerk) te bespreken vanuit de plaatselijke situatie. Daarbij kunnen ook, bij wijze van zelfbeproeving, kritische vragen gesteld worden met het oog op de eigen beleving van deze aspecten. Enkele voorbeelden:

- Werkt het bij ons ook echt zo, dat de belofte bij mijn doop ook echt een fundament is waarop ik bewust mijn leven bouw?
- Zie ik gereformeerde organisaties in het licht van m'n persoonlijke verbondenheid aan God in het praktische leven, of zijn het voor mij meer vrijgemaakte specialiteiten, die ik ook wel missen kan?

- Is voor ons de vraag naar de kerk inderdaad nog belangrijk, en hoe gaan we daarmee om in ons denken en spreken over
bijv. Nederlands gereformeerden en christelijke gereformeerden?